

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Львівської області**
щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Львівської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Львівської області в I кварталі 2020 року свідчать про високі оцінки респондентів щодо перспектив економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалася помірна інфляція та подальша девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 32.4%, один із найвищих показників серед регіонів (у IV кварталі 2019 року – 40.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%. Найвищі очікування в керівників підприємств торгівлі та транспорту (по 57.1%). Водночас керівники сільськогосподарських підприємств прогнозували зменшення обсягів виробництва;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** переважна більшість респондентів (81.1% відповідей) очікувала, що інфляція не перевищить 6.0%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **продовження девальвації національної валюти:** частка респондентів, які очікували знецінення гривні відносно долара США, становила 70.3% (у попередньому кварталі – 71.4%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** високими темпами: баланс відповідей – 38.9% (у попередньому кварталі – 27.0%) (таблиця). Найоптимістичніші очікування у респондентів підприємств транспорту. Водночас керівники підприємств сільського господарства прогнозували погіршення фінансово-економічного стану;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 33.3% (у IV кварталі 2019 року – 35.1%), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 22.2% (у попередньому кварталі – 11.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 12.1% і 22.9% відповідно (у попередньому кварталі – 25.0% і 33.3% відповідно). У цілому по Україні очікувалося зростання інвестиційних видатків значно нижчими темпами: баланси відповідей – 2.4% і 14.1% відповідно;
- **незмінна кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – 8.1%) (графік 4). Лише керівники підприємств інших видів діяльності прогнозували зростання кількості працівників. У цілому по Україні очікувалося скорочення кількості працівників (баланс відповідей – «мінус» 3.9%);
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства,** високими темпами: баланси відповідей – 83.3% і 75.7% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 83.8% і 67.6% відповідно) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва – у респондентів торгівлі та інших видів економічної діяльності (баланси відповідей – по 100.0%). На думку респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 62.2% і 68.6% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 70.3% і 86.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств збільшувати виробництво, респонденти назвали брак обігових коштів та недостатній попит (оцінки впливу цього чинника значно зросли) (графік 5).

Очікувалося суттєве зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Більшість респондентів, яка планувала брати банківські кредити (57.1% опитаних), надавала перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

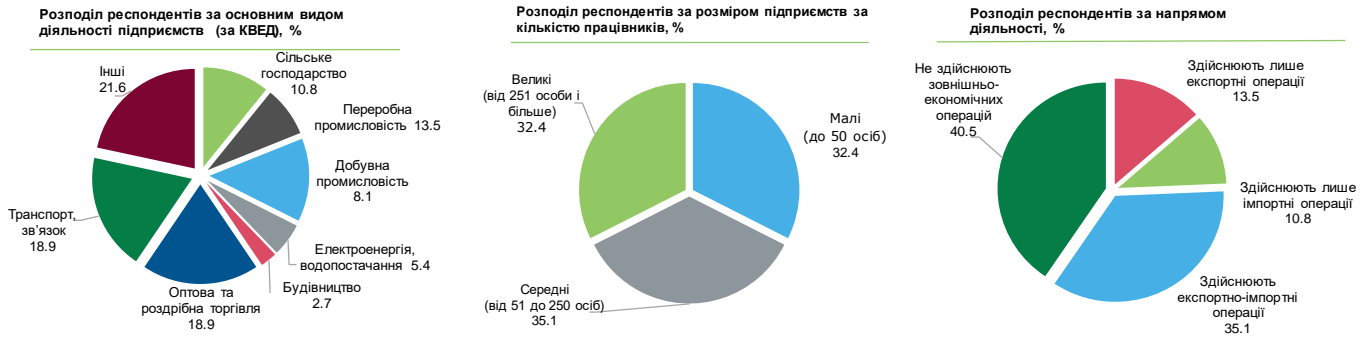
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств погіршився і є поганий:** баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у IV кварталі 2019 року – 16.2%), у цілому по Україні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 5.6% (у IV кварталі 2019 року – 5.9%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – 2.7%).

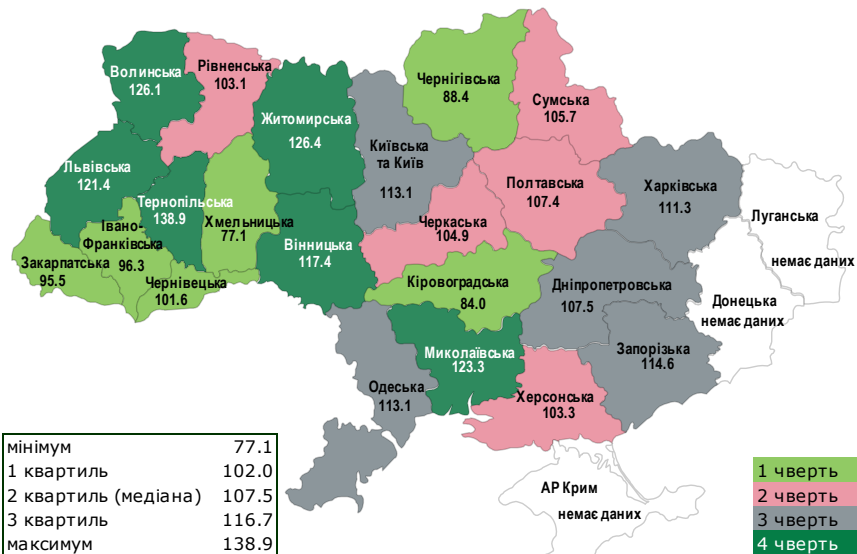
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 15–27 лютого 2020 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

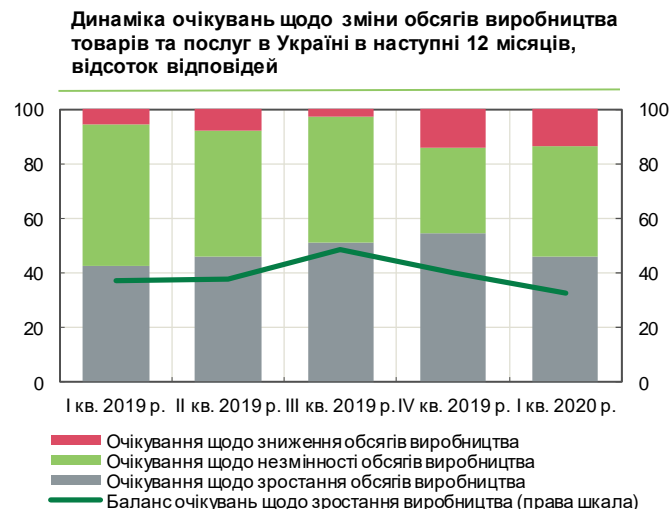
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Львівської області щодо ділової активності (за складовими)

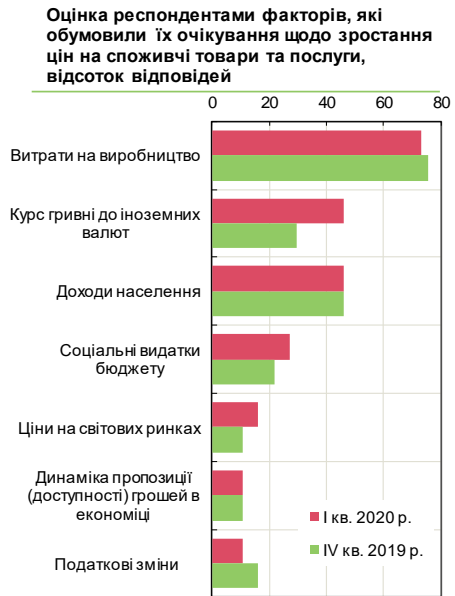
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	28.6	25.0	24.3	27.0	38.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	47.2	33.3	50.0	35.1	33.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.4	13.5	13.9	25.0	12.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	28.6	24.3	13.5	33.3	22.9
кількості працівників	19.4	10.8	27.0	8.1	0.0

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

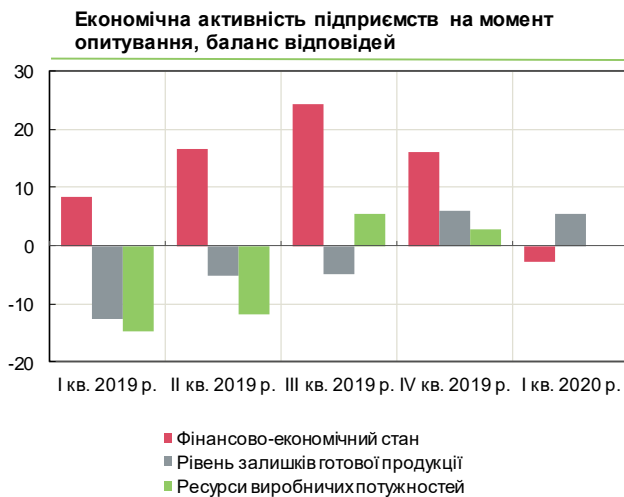
Графік 1

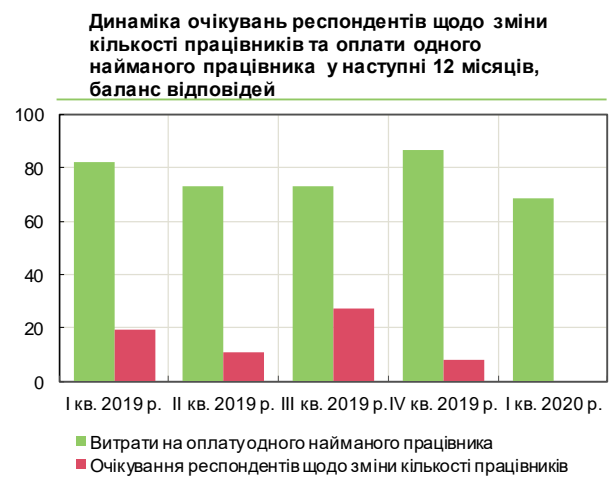
Графік 2

Графік 3

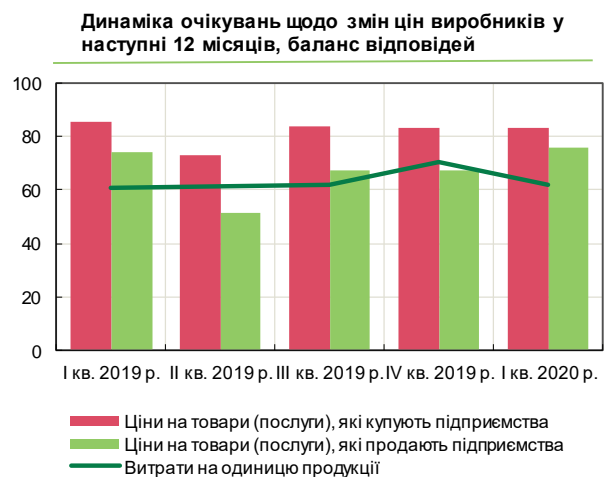
Графік 4

Графік 5

Графік 6

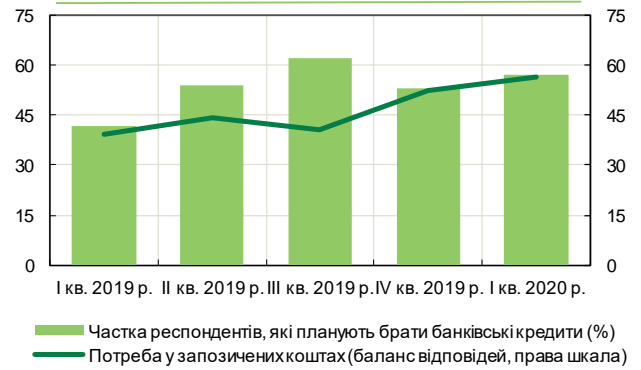

Графік 7

Графік 8

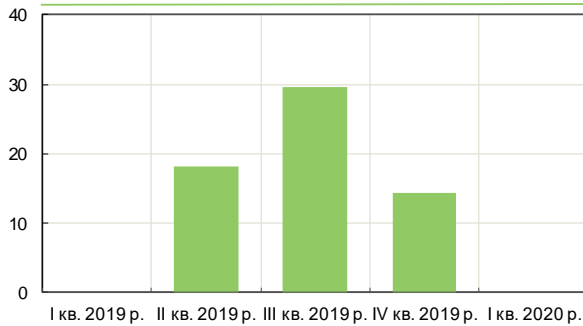

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

